

NIEUWE AANVRAAG 2023

Adviesaanvraag voor Werkprogramma 2023 Gezondheidsraad

Onderwerp: **Link tussen het Post-COVID-Syndroom en langdurige klachten naar aanleiding van andere infectieziekten**

Beleidsdirectie: **Programmadiirectie Covid-19 Zorg (PDCZ)**

Contactpersoon: **5.1.2e (1^e), 5.1.2e (2^e)**

Toelichting:

1 Wat is de vraagstelling?

Hoe verhoudt zich de a) etiologie, b) pathofysiologie, c) diagnostiek, d) het ziektebeeld/de symptomen, e) de behandeling en f) de organisatie van zorg van het Post-COVID-Syndroom zich tot het onder a tot en met f genoemde bij langdurige klachten naar aanleiding van andere infectieziekten?

2 Onderbouwing van de beleidsrelevantie

Uit de praktijk blijkt dat het hebben van Post Covid het leven van mensen voorgoed verandert. De ziekte kan iedereen treffen en heeft een grote impact op zowel de mentale als fysieke gezondheid. Het ontwricht zowel sociale relaties als werkrelaties en uit ervaringen blijkt dat men het idee heeft niet meer de oude te worden.

In zowel de maatschappij en media als huidige politiek is er veel aandacht voor het Post-COVID-Syndroom en de gevolgen hiervan. De druk op de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om het ziektebeeld te (h)erkennen en (toegang tot) kwalitatief goede zorg te bieden is hoog. Hiervoor is kennis over de pathofysiologie, diagnostiek, het ziektebeeld, de behandeling en organisatie van het zorgpad noodzakelijk. Op zowel nationaal (bijvoorbeeld door ZonMw en RIVM) als internationaal niveau wordt hier inmiddels al veel onderzoek naar gedaan (zie punt 3).

Er zijn momenteel nog geen betrouwbare schattingen van het aantal mensen (in Nederland) met het Post-COVID-Syndroom. Wel blijkt uit onderzoeken dat deze klachten ervoor zorgen dat mensen verminderd functioneren en een afname van kwaliteit van leven ervaren. Pathologische mechanismen zijn nog onbekend en er is nog geen consensus over risicofactoren zoals leeftijd, geslacht of virusvariant. Wel is er bij het Post-COVID-Syndroom een parallel te zien met langdurige klachten zoals waargenomen bij andere infectieziekten, zoals langdurige klachten bij de ziekte van Lyme en het Q-koorts vermoeidheidssyndroom. Daarnaast zijn er ook overeenkomsten met de klachten bij ME/CVS. Het is daarom belangrijk dat onderzoek naar het Post-COVID-syndroom, daar

waar dat kan, aansluit bij onderzoek naar soortgelijke aandoeningen.

3 Is er, voor zover bekend, reeds relevant onderzoek gedaan?

Eerder heeft de Gezondheidsraad een advies uitgebracht over "Langdurige klachten na Covid-19". In dit advies wordt tevens de link gelegd tussen het Post-COVID-Syndroom en langdurige klachten na andere infectieziekten (bijvoorbeeld na een infectie met het Epstein Barr Virus (ziekte van Pfeiffer) en bacteriële infecties zoals Coxiella burnetti (Q-koorts) en Borrelia burgdorferi (ziekte van Lyme). In dit advies kwam naar voren dat een deel van de patiënten met onder andere deze infectieziekten nog maanden tot jaren na de acute fase van de infectie last hielden van vermoeidheids- en benauwdheidsklachten, psychische problemen en een verminderde kwaliteit van leven.

ZonMw heeft aangegeven dat meer fundamenteel en biomedisch onderzoek naar langdurige klachten naar aanleiding van een COVID-19 besmetting, en dus tevens onderzoek naar de link tussen het Post-COVID-Syndroom en langdurige klachten naar aanleiding van andere infectieziekten, overwegend in het buitenland wordt uitgevoerd. Het is relevant en wenselijk dat deze opgedane kennis ook in Nederland beschikbaar komt. Een advies van de Gezondheidsraad kan in potentie bijdragen aan betere zorg voor Post Covid-patiënten en geeft gehoor aan de maatschappelijk oproep tot meer fundamenteel, biomedisch en internationaal georiënteerd onderzoek.

4 Zijn er al toezeggingen (kamervragen, AO's, anderszins) voor een adviesvraag (al dan niet aan de GR) gedaan?

Er zijn nog geen concrete toezeggingen voor een adviesaanvraag aan de Gezondheidsraad gedaan met betrekking tot de link tussen het Post-COVID-Syndroom en langdurige klachten naar aanleiding van andere infectieziekten.

Wel is er in het commissiedebat Corona van 19 april jl. door het lid Paulusma (D66) verwezen naar een post-infectie poli, naar aanleiding van een eerder advies van de Gezondheidsraad uit 2018 voor ME/CVS-patiënten. Hierin wordt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport opgeroepen tot een visie voor de lange termijn behandeling van het Post-COVID-Syndroom.

Daarnaast hebben onder meer het lid van der Staaij (SGP) in het commissiedebat Corona op 19 april jl. en het lid Omtzigt (fractie Omtzigt) tijdens het debat omtrent de 5^e goedkeuring van de Tijdelijke Wet Maatregelen vragen gesteld over het verloop en de voortgang van het onderzoek naar het Post-COVID-Syndroom. Beiden pleitten voor meer (internationaal beeld van) onderzoek naar Post Covid.

Tot slot heeft de directie Publieke Gezondheid (PG) van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport toegezegd dit initiatief tot onderzoek naar de link tussen het Post-COVID-Syndroom en langdurige klachten naar aanleiding van andere infectieziekten van de programmadirectie Covid-19 Zorg te ondersteunen.

5 Wanneer dient het advies te zijn opgeleverd?

In verband met de hoge maatschappelijke en politieke belangstelling voor (onderzoek naar) Post Covid dient het advies zo snel als mogelijk, en in ieder geval voor het einde van het eerste kwartaal van 2023, te zijn opgeleverd.